

Anniversarji muzikali għas-sena 2016

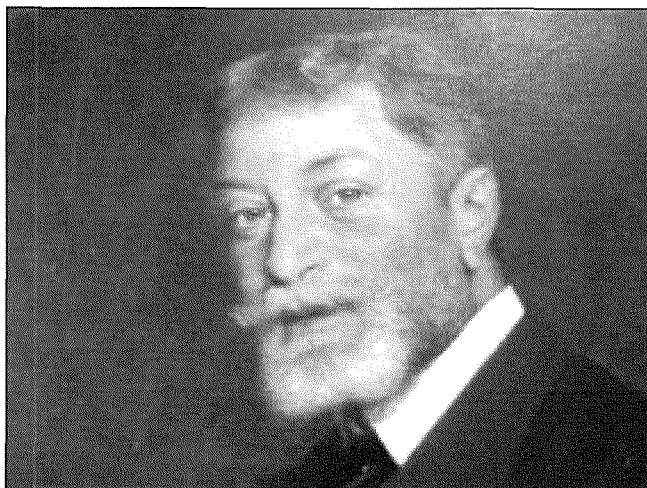
Is-Sur Peter Paul Ciantar

Is-sena 2016 ukoll hija sena li fiha diversi anniversarji muzikali li għandhom jinkoraġġixxu lill-organizzaturi tal-kunċerti biex jorbtu l-muzika li jipprezentaw ma' dawn l-anniversarji. Haġa bħal din tista' tgħin lill-promoturi għax tagħti aktar interess fl-għażla tal-muzika.

Huwa fid-dmir tagħna li bhala xandara, ahna wkoll nitfgħu dawl qawwi fuq dawn l-anniversarji muzikali: is-semmiegħa u t-tele spettaturi jiehdu pjaċir bihom. Niftakarni sewwa li meta kellna l-istazzjon tal-muzika 'F.M.Bronja' konna nipprezentaw sensiliet shaħ iddedikati lil xi kompożitur li tiegħu nkunu qed infakkru xi anniversarju speċjali.

Paolo Tosti - Mitt sena mill-mewt tiegħu

Din is-sena għandna lil Paolo Tosti, il-famuż kompożitur ta' dawk il-kanzunetti sbieħ u klassiċi Taljani, fosthom il-kanzunetta Naplitana li tholl il-qlub 'Marechiare'. Din is-sena nfakkru l-mitt sena mill-mewt ta' Sir Paolo Tosti: miet fit-2 ta' Dicembru 1916, fl-età ta' 70 sena.

Paolo Tosti kien Taljan iżda wara sar ċittadin u kompożitur Inġliż. Studja mal-famuż kompożitur

Saverio Mercadante. Miegħu studja l-vjolin, il-pjanu u l-kompożizzjoni. Mercadante kien impressjonat bil-kapaċitajiet ta' Tosti, tant li laħħqu 'għalliem/ student' b'salarju fix-xahar tajjeb hafna għal dawk iż-żminijiet.

Izda l-bidu ta' Tosti fil-qasam tal-kompożizzjoni ma kien xejn felici. Kien marradi hafna, hekk li kellu jieqaf mill-istudju tiegħu u minn fuq is-sodda tal-mard huwa kkompona diversi kanzunetti Taljani - erbgħa minnhom bagħathom lid-ditta Ricordi iżda dawn ma gewx aċċettati.

Wara l-mard, Tosti mar Ancona u hemm hass sewwa t-toqol tal-faqar tant li kien jiekol biss ħobż tal-istat u laring li kien jiddobba.

Wara mar Ruma u hemm haġtu bdiet tieħu dehra ġdida. Il-fortuna bdiet tmellu. Iltaqa' mal-pjanista/ kompożitur Giovanni Sgambati u hekk kif dan ra t-talent tiegħu rranġalu kunċert fis-sala Dante. Għall-kunċert kien hemm preżenti l-Principessa Margerita ta' Savoja (aktar tard ir-Regina tal-Italja). Din kienet impressjonata bit-talent tiegħu u laħħqitu professur tal-kant u kuratur tal-arkivji muzikali fil-palazz tagħha.

Tosti f'Londra

Fl-1875, Tosti mar Londra u hemm sar haħib ma' persuni ta' awtorità li introduċewh mal-klassi għolja Inġliża, hekk li ħames snin wara sar surmast tal-kant tal-Familja Rjali. Hawn il-fama tiegħu ta' kompożitur tal-kanzunetti qabdet sewwa r-ritmu tagħha, tant li fl-1885 Paolo Tosti kien meqjus bhala l-aqwa kompożitur tal-kanzunetti fl-Ingilterra. Il-pubblikaturi kienu jħallsuh sewwa biex jiktbilhom tna-x il kanzunetta fis-sena.

Mhux hekk biss. Fl-Ingilterra Tosti ngħaqad mar-Royal Academy of Music bhala Professur u fl-1906 sar ċittadin Inġliż u ngħata t-titlu ta' Sir mill-haħib tiegħu r-Re Dwardu VII.

Izda Paolo Tosti f'qalbu baqa' Taljan u tliet snin qabel

miet irritorna lejn art twelidu l-Italja fejn miet f'Ruma mitt sena ilu.

Il-kanzunetti ta' Paolo Tosti huma verament klassiċi: huma kanzunetti tassew espressivi kkaratterizzati minn melodji naturali u helwin. Il-versi tal-kanzunetti tiegħu huma versi mirqumin sewwa u magħżulin bl-akbar reqqa. Tosti kien jagħti attenzjoni speċjali lill-vrus għall-kanzunetti tiegħu. Fil-fatt huwa jagħmel użu minn mitt poeta Ewropew fil-kanzunetti miktubin minnu.

Dan il-kompożitur - li beda minn fuq is-sodda tal-mard u kompli b'faċar kbir - sar wiehed mill-aqwa kompożituri tal-kanzunetti immortali, hekk li hafna mill-kanzunetti tiegħu għandhom fama internazzjonali; fil-fatt ġew tradotti f'diversi lingwi.

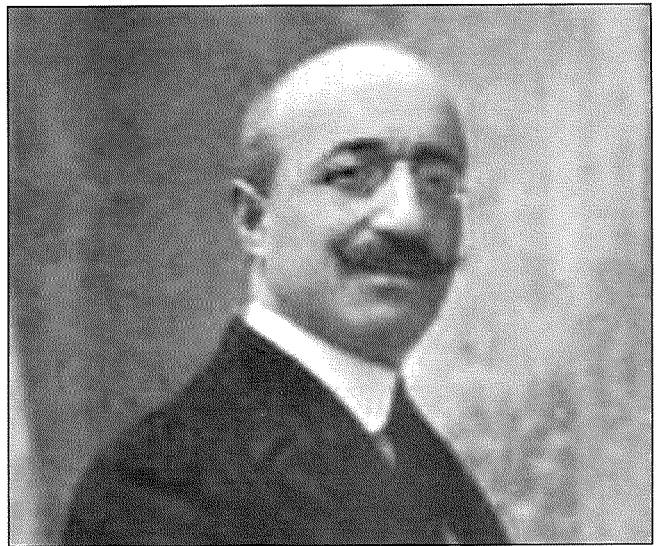
Il-kanzunetti ta' Paolo Tosti huma għall-vuċi b'akkumpanjament fuq il-pjanu. Huwa kien surmast fl-arti tal-vuċi tant li hafna mill-kantanti kbar tal-opra kienu u għandhom jixxalaw b'dawn il-kanzunetti ta' Tosti. Insemmi wkoll li hafna kantanti operistiċi jqisu l-kanzunetti ta' Tosti bħala xi arja operistika. Dnub li Paolo Tosti qatt ma kkompona opra!

Francesco Cilea - 150 sena minn twelidu

U la semmejna l-opra, indawwar il-kitba tiegħi fuq il-kompożitur tal-opra Francesco Cilea li twieled 150 sena ilu. Twieled fit-23 ta' Lulju 1866 u miet ta' 84 sena.

Id-dinja tal-opra tħares lejn dan il-kompożitur Taljan bħala l-kompożitur ta' żewġ opri 'L'Arlesiana' u 'Adriana Lecouvreur' u l-ohrajn xejn. Għalhekk forsi issa huwa l-waqt li nqallbu l-arkivji mużikali ta' Cilea bil-ħsieb ta' dan l-anniversarju tiegħu.

Meta Francesco Cilea kien għadu student f'Napli, huwa ppreżenta l-ewwel opra tiegħu bl-isem 'Gina'. Kienet suċċess tant li d-ditta magħrufa hafna 'Sonzogno' ikkumissjunatu għal opra ohra. Din kellha tkun 'La

Tilda' li wkoll f'dawk iż-żminijiet kienet suċċess fit-Teatro Pagliano Firenze. Hawn Francesco Cilea kellu biss 26 sena.

Iżda l-ewwel suċċess kbir ta' Cilea wasal fis-sena 1897 bl-opra tiegħu 'L'Arlesiana' li għadha hajja fir-repurtorju operistiku. Hames snin wara wasal l-akbar suċċess ta' Francesco Cilea, 'Adriana Lecouvreur'. Fl-opinjoni tiegħi din hija l-akbar opra tiegħu u għaldaqstant għadha hajja fir-repurtorju operistiku u ta' spiss tidher fit-teatri.

Iżda Cilea huwa wkoll il-kompożitur tal-ahhar opra tiegħu 'Gloria'(1907) li wkoll kellha produzzjoni suċċess fit-Teatru alla Scala Milan ... iżda llum qajla tisma' dwarha.

Francesco Cilea huwa kompożitur ta' aktar minn hekk. Perezempju fost ohrajn għandu valz sabih hafna; għandu sonata għall-vjolinċell u l-pjanu; romanza in La maggiore; u fuq kollox għandu wkoll poema sinfonika f'għieħ Giuseppe Verdi.

Lejla fit-Teatru Manoel f'għieħ Francesco Cilea - il-kompożitur tal-mużika emozzjonali - fl-okkażjoni tal-150 sena mit-twelid tiegħu għandha tkun attrazzjoni.

PAUL VELLA

TAL-QATRAN LTD.

Tel: 2124 3105 - 2126 6826

Mob: 9949 3295